პროლეტარელებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ლელო

საქართველოს სსრ ფიზიკური კულტურისა და სპორტის სახელმწიფო კომიტეტისა და პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭოს ორგანო

ЛЕЛО ОРГАН ГОСУДАРСТВЕННОГО КОМИТЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР ПО ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЕ И СПОРТУ И РЕСПУБЛИКАНСКОГО СОВЕТА ПРОФСОЮЗОВ

20 მარტი, კვირა, 1988 წ.
№ 56 (9723) ◎ ფასი 3 კაპ.

გამოდის 1934 წლის 13 აპრილიდან

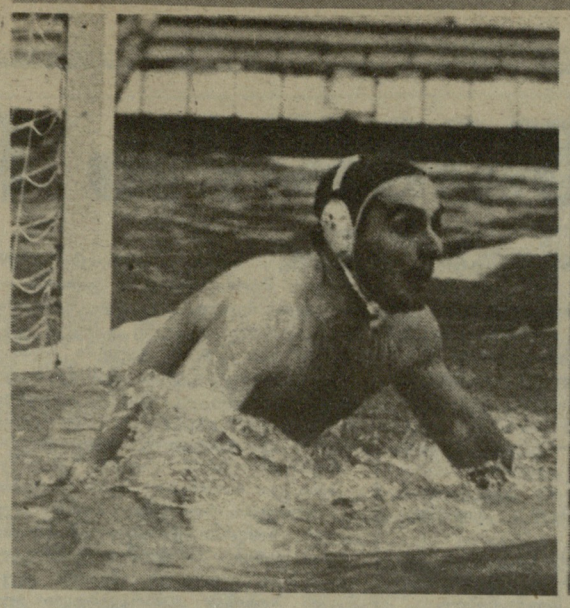

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველოს ქალთა ჩემპიონატი ჭადრაკში

ფინიშის სწორზე

ვიდრე მოჭადრაკე ქალთა 44-ე რესპუბლიკური ჩემპიონატის XIV ტურის შედეგებს განვიხილავდეთ, თვალი გადავავლოთ IX-XIII ტურების შედეგებს.

კვლავ დაუმარცხებლად მიიწევენ წინ რესპუბლიკის შარშანდელი ჩემპიონი ქეთევან კახიანი და მესამე პრიზიორი ციალა ქასოშვილი. მართალია, ქასოშვილმა ამჯერად II ადგილზე გადაინაცვლა (ის მხოლოდ ნახევარი ქულით ჩამორჩება კახიანს), მაგრამ წინ კიდევ 3 ტურია და ამიტომ წინასწარ პროგნოზირებას უმჯობესია თავი ავარიდოთ, რადგან თბილისელმა ოსტატმა ნინო მელაშვილმა ზედიზედ 5 (!) პარტია მოიგო (XIV ტურის ჩათვლით), მკვეთრად გაუუმჯობესა სატურნირო მდგომარეობა და თეორიულად ისიც ინარჩუნებს ჩემპიონის სახელისთვის ბრძოლის შესაძლებლობას.

ციალა ქასოშვილისა და ნინო გელავას შეხვედრაში თეთრები დებიუტშივე ინიციატივას დაეუფლნენ. მათ ცენტრალურ ვერტიკალებზე განალაგეს ეტლები და ცენტრში პაიკების წინსვლით მეტოქის მეფეს სახიფათო მუქარები შეუქმნა. თეთრებმა გაარღვიეს ლაზიერის ფრთა და რამდენიმე პაიკი მოიგეს. ამას გარდა, მათ ლაზიერის ფრთაზე ორი გადაბმული გამსვლელი პაიკი დარჩათ. გელავა თავგამოდებით იცავდა თავს, მაგრამ პარტიის ხსნა მაინც ვერ შეძლო და დანებდა მეტოქეს.

ნინო ხურციძისა და ქეთევან კახიანის პარტიაში თეთრებმა დებიუტში მცირე პოზიციური უპირატესობა მიიღეს, მაგრამ კახიანმა თანდათანობით გამოასწორა მდგომარეობა. ბრძოლა ძირითადად ცენტრში მიმდინარეობდა. ტაქტიკური კომბინაციით შავებს ეტლი და ორი პაიკი დარჩათ მეტოქის ორი მსუბუქი ფიგურის წინააღმდეგ. მათ პაიკი დამთეს, სამაგიეროდ კი ხაზები გახსნეს და მძიმე ფიგურებით მეტოქის ბანაკში შეიჭრნენ. ხურციძემ მუქარების მოგერიება ვერ შეძლო და თავი დამარცხებულად ცნო.

სხვა შეხვედრები ასე დამთავრდა: ხარლამიდი-სადუნიშვილი — 0:1, თვაური-ქ. მელაშვილი — 0:1, მესხი-კემულარია — 1:0, ტერელაძე-ჩაიკოვსკაია — 1:0, ხუგაშვილი-ნიკოლაძე — 0,5:0,5.

გადაიდო ფახიროვა-კახაბრიშვილის პარტია.

ამრიგად, 14 ტურის შემდეგ 11 ქულით ერთპიროვნულად ლიდერობს ქეთევან კახიანი (გარდაბანი). მას კვლავ ნახევარი ქულით ჩამორჩება ციალა ქასოშვილი (გორი). შემდეგ მოდიან: ნინო მელაშვილი (თბილისი) — 9,5, თამილა მესხი (ქუთაისი) — 9, სოფიკო ტერელაძე (სამტრედია), ქეთევან მელაშვილი, იამზე თვაური (ორივე — თბილისი) — 8-8, ეკატერინე ფახიროვა (ქუთაისი) — 7 (1), ლია სადუნიშვილი (თბილისი) — 7.

ვასილ ვაშაკიძე.

3:3 ანუ როგორ შეაშინეს მეკარეებმა თავდამსხმელები

თბილისი. საქართველოს სპორტსახკომის სპორტკომბინატის ზამთრის საცურაო აუზი.

„დინამო“ (თბილისი) — „მოსკვიჩი“ (მოსკოვი) 3:3 (1:0, 0:2, 1:0, 1:1).

„დინამო“: მიხეილ გიორგაძე, ზუმბულიძე, ბაღათურია, გვახარია, კუტივაძე, ნიკოლაიშვილი, კანდელაკი; მათ გარდა თამაშობდნენ: მიხეილ გიორგაძე-II, ბითაძე, მაპავარიანი, რამიშვილი.

„მოსკვიჩი“: შარონოვი, ბეკრენევი, ზუევი, გრიგორიევი, კამიშევი, ივანოვი, ზოსიმოვი; მათ გარდა თამაშობდნენ: ფომენკო, რუმიანცევი, ბიჩკოვი, პეტრიჩენკო, კონახი.

წყალბურთში მეკარის კარგი თამაში გუნდის საბოლოო შედეგს გაცილებით მეტად განაპირობებს, ვიდრე, ვთქვათ, ფეხბურთში ან ხელბურთში. ხშირად ასეთ მეკარესთან პირისპირ დარჩენილი თავდამსხმელიც კი შედრკება ხოლმე, ხელი აუკანკალდება და ბურთს ან ძალზე არაზუსტად ტყორცნის, ან იმდენად სუსტად, რომ კარის დარაჯისთვის მისი დაუფლება დიდ პრობლემას აღარ წარმოადგენს. ისიც არაერთხელ გვინახავს, რომ თავდამსხმელს პენალტის ტყორცნაც ვერ გაუბედავს.

სწორედ ასეთი მეკარეები არიან „მოსკვიჩისა“ და თბილისის „დინამოს“ კარის დარაჯები, რომლებიც საბჭოთა ნაკრების ღირსებასაც დიდი წარმატებით იცავენ. ისინი თბილისის ტურშიც ბრწყინვალედ თამაშობენ და მათი გუნდების შეხვედრა იმთავითვე მეკარეთა „დუელს“ გვპირდებოდა, მაგრამ მოლოდინმა ყოველგვარ ვარაუდს გადააჭარბა. „დინამოსა“ და „მოსკვიჩის“ შეხვედრის საბოლოო ანგარიში რომ ფეხბურთელთა მატჩის შედეგს უფრო გვაგონებს ამაში „ბრალი“, უწინარეს ყოვლისა, სწორედ შარონოვსა და გიორგაძეს მიუძღვით.

3:3! ეს წყალბურთელთათვის მართლაც უიშვიათესი შედეგია. „მოსკვიჩის“ ან დინამოელი წყალბურთელებისთვის თუ მათი გულშემატკივრებისთვის თამაშის დაწყებამდე რომ ეთქვათ, თქვენი გუნდი საკუთარ კარში მხოლოდ სამ ბურთს გაუშვებს, მაგრამ შეხვედრას მაინც ვერ მოიგებთო, ასეთ „წინასწარმეტყველს“ შერეკილად ჩათვლიდნენ.

და მაინც, ამ გუნდების შეხვედრას კიდევ ერთხელ რომ ვიხსენებთ, სულ უფრო მეტად ვრწმუნდებით, რომ თბილისელებს გამარჯვების გაცილებით მეტი შანსი ჰქონდათ. ჯერ ერთი, მათ მხარეზე იყო ის „ზედმეტი“ მოთამაშე, რომელსაც საკუთარ კედლებზ ვეძახით. თბილისელებს სარბიელზე, პირდაპირი მნიშვნელობით, ზედმეტი მოთამაშე შვიდჯერ ჰყავდათ, მაგრამ რიცხობრივი უპირატესობის გამოყენება მხოლოდ ერთხელ მოახერხეს მაშინ, როცა სტუმრებმა ოთხი ასეთი შემთხვევიდან სამჯერ მიაღწიეს მიზანს.

სხვათა შორის, მეორე პერიოდში ჩვენი ერთ-ერთი წყალბურთელი შარონოვთან პირისპირ აღმოჩნდა. იგი მეკარის მოტყუებას ცდილობდა, მერე თავს ზემოთაც გადაუგდო ბურთი, მაგრამ „მოსკვიჩი“ ძელმა იხსნა.

სურათებზე: მიხეილ გიორგაძე (მარცხნივ) და ევგენი შარონოვი.

იხ. მე-4 გვ.

დღეს ფინალია

მოსკოვი. დღეს სპორტკომპლექს „დრუჟბაში“ დამთავრდება ჩოგბურთელ ვაჟთა ზამთრის საკავშირო ჩემპიონატი. ფინალში თამაშის უფლება მოიპოვეს უფლმა ანდრეი ჩერკასოვმა და მოსკოველმა ანდრეი ოლხოვსკიმ.

ჩერკასოვმა მეოთხედფინალში გამოცდილი მოსკოველი ალექსანდრე დოლგოპოლოვი დაამარცხა 7:6, 6:3, ნახევარფინალში კი 17 წლის უფლმა რიგელ გირდ ძელდეს სძლია 7:5, 6:4.

წარმატებით ჩაატარა მეოთხედფინალური და ნახევარფინალური შეხვედრები ოლხოვსკიმაც. მან ჯერ ხარკოველ დიმიტრი პოლიაკოვი დაჯაბნა 7:5, 6:2, მერე კი შარშანდელი ზამთრის ჩემპიონი, თანამემამულე ალექსანდრე ზვერევი გამოთიშა შეჯიბრებიდან 7:6, 6:4.

სპეციალისტებმა ერთხმად აღნიშნეს იუნიორ ევროპის ჩემპიონის ანდრეი ჩერკასოვის მზარდი ოსტატობა. სულ მალე იგი, როგორც ჩანს, მონაწილეობას მიიღებს დივიზის თასის გათამაშებაში. ჩერკასოვს, სპეციალისტთა აზრით, დიდი შანსი აქვს მოხვდეს სეულის ოლიმპიურ თამაშებში მოასპარეზე ჩვენი ქვეყნის ნაკრებშიც.

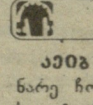

ინფორმაცია

აეიგ ბისკეინში (აშშ) მიმდინარე ჩოგბურთელთა საერთაშორისო ტურნირის მესამე წრეში მოსკოველმა ანდრეი ჩესნოკოვმა დამარცხა ამერიკელი რიკი რენებერგი — 6:3, 6:2, 6:3. კალინინგრადელი ალექსანდრე ვოლკოვი კი დამარცხდა მსოფლიოს ერთ-ერთ უძლიერეს ჩოგბურთელთან მთს ვილანდერთან — 3:6, 7:6, 4:6, 2:6.

დაჯილდოება

საქართველოს სპორტსახკომმა სპორტში ხანგრძლივი და ნაყოფიერი მუშაობისათვის და დაბადებიდან 85 წელთან დაკავშირებით ოქროს მედლითა და სპატიო სიგელით დაჯილდოვა სსრ კავშირის დამსახურებული მწვრთნელი კლასიკურ ჭიდაობაში **ნერსეს გრიგორის ძე აკოფოვი.**

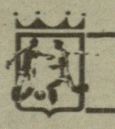

საბჭოთა კავშირის ჩემპიონატი ფეხბურთში

უმაღლესი ლიგა

დაკარგული ქულა

თბილისის „დინამოს“ ჩემპიონატის სტარტზე შინ ჩატარებულ მატჩებში მოპოვებულმა წარმატებამ განაპირობა ის დიდი ინტერესი, რასაც ჩვენი გუნდისადმი იჩენენ არა მარტო მისი გულშემატკივრები. ლენინგრადში დინამოელთა სტუმრობას განსაკუთრებული ინტერესით მოელოდნენ. „შეხვედრა ზონინის გუნდთან“ — ამ სათაურით დაიბეჭდა ვრცელი წერილი „სპორტივნაია ნედელია ლენინგრადა“-ში. ყველა გაზეთი გამოეხმაურა ამ მატჩს. 25 ათასი ბილეთი (სწორედ ამდენ გულშემატკივარს იტევს ლენინგრადის სპორტულ-საკონცერტო დარბაზი) რამდენიმე დღით ადრე გაყიდულა. თბილისის დინამოელებს აეროპორტში თხოვდნენ ბილეთებს აქაური გულშემატკივრები.

ეს იყო დინამოელთა და ზენიტელთა 89-ე შეხვედრა. აქედან 41 მოიგეს ქართველმა ფეხბურთელებმა, 25 — ლენინგრადელებმა, 22 მატჩი ფრედ დამთავრდა. ბურთების შეფარდებაა 148:107 დინამოელთა სასარგებლოდ.

თბილად, მეგობრულად მიიღეს დინამოელები ნევისპირა ქალაქში. ჩასვლის დღეს თბილისელებმა ნახევარსაათიანი წვრთნა ჩაატარეს, მანამდე გაიმართა დუბლშემადგენლობათა მატჩი. მოკლედ შეეჭიდებით ამ მატჩზე.

პირველი გოლი მასპინძლებმა გაიტანეს მე-17 წუთზე. 30-ე წუთზე თბილისელებმა ფლანგიდან სწრაფი იერიში წამოიწყეს, მ. ჯიმკარიანი ეფექტურად შეენაცვლა რევიშვილს საჯარიმო მოედანზე და ამ უკანასკნელმა ანგარიში გაქვითა — 1:1. თბილისელთა შეტევები არ დამცხრალა, მიმდინარეობდა 37-ე წუთი.

იხ. მე-4 გვ.

კვირიდან კვირამდე

„პრავდა“ — 14 მარტი. „მწვრთნელი მუდამ გვერდითაა“. რა მოხდა ბოლო წლებში, რამ განაპირობა საბჭოთა მოთხილამურეების ბრწყინვალე გამოსვლა კალგარიში?

„იზვესტია“ — 15 მარტი. „სწავლის არ უნდა შეგეშინდეს“. ამერიკელ პროფესიონალებთან შეხვედრები კარგის მეტს არაფერს მოუტანს საბჭოთა კალათბურთს, თვლის სპორტის დამსახურებული ოსტატი სერგეი ბელოვი.

16 მარტი. „სწორება „დინამოზე“. საფეხბურთო ჩემპიონატის პირველ ტურებს კომენტარს უკეთებს იგორ ნეტო.

„ტრუდი“ — 15 მარტი. „დაუურვა ყველა ასაკისთვის“. მოსკოვში გაიმართა უძლიერეს ბილიარდისტთა საკავშირო ტურნირი.

„ლიტერატურნაია გაზეტა“ — 16 მარტი. „რაში გვჭირდება ეს რბოლები“. ის, ვინც ჩამორჩება ავტოსპორტში, ჩამორჩება საავტომობილო მშენებლობაშიც.

„სოვეტსკი სპორტი“ — 16 მარტი. „არჩევანი“. გაზეთის სტუმარია აკადემიკოსი ვიქტორ ილიჩევი.

19 მარტი. „სასწაული“ სასწაულის გარეშე“. სარუდაქციო ფოსტას კომენტარს უკეთებს სსრ კავშირის ნაკრების მწვრთნელი სათხილამურო რბოლებში ვიქტორ ივანოვი.

19 მარტი. „რუბრიკით „სოვეტსკი სპორტის“ ენციკლოპედია“ იბეჭდება წერილი „ყველაფერი რალის შესახებ“.

საქართველოს ჩემპიონატი ფეხბურთში

დაიწყო საქართველოს 1988 წლის ჩემპიონატი ფეხბურთში. ეს ტრადიციული, დიდმნიშვნელოვანი შეჯიბრება მიზნად ისახავს რესპუბლიკაში ფეხბურთის პოპულარიზაციას და შემდგომ განვითარებას, მოსახლეობის მასობრივი აქტიური დასვენების ხელშეწყობას. ჩვენს მასობრივ შეჯიბრებებში უნდა აღიზარდონ და გამოიწრთონ ახალგაზრდა-ფეხბურთელები, სწორედ მათ უნდა შეავსონ ჩვენი ოსტატთა გუნდების რიგები, განაგრძონ ქართული ფეხბურთის მდიდარი ტრადიციები.

საქართველოს საფეხბურთო პირველობა რთული და ხანგრძლივი შეჯიბრებაა, იგი სერიოზულ ამოცანებს უსახავს მონაწილეებს. რესპუბლიკის ქალაქებში, რაიონებში, დაბებსა და სოფლებში საჭიროა შეიქმნას ახალგაზრდა ფეხბურთელთა მზადებისა და აღზრდის გააზრებული, მიზანმიმართული სისტემა, ნორჩ სპორტსმენებს უნდა შეექმნათ ხელსაყრელი პირობები შეუფერხებელი დაოსტატებისთვის, გვჭირდება კეთილმოწყობილი ბაზები, სტადიონები, სათამაშო მინდვრები. ადგილობრივმა სპორტულმა ხელმძღვანელებმა ყველა რეგიონში ამთავითვე უნდა იზრუნონ, რათა რესპუბლიკურ საფეხბურთო შეჯიბრებებში სრული წესრიგი დამყარდეს, თამაშის სანახავად მოსული მშრომელი ადამიანი თავს უნდა გრძნობდეს არა მარტო ნეიტრალურ მაყურებლად, არამედ უშუალოდ სპორტული ასპარეზობის აქტიურ მონაწილედაც. ფეხბურთი ყველას საერთო, ჭეშმარიტად სახალხო საქმეა, მას ყოველმხრივი ხელშეწყობა და შემწეობა სჭირდება.

1988 წლის რესპუბლიკური ჩემპიონატის პირველ ჯგუფში მონაწილეობენ: „მემახტე“ (ტყიბული), „კოლხეთი“ (ხობი), „შადრევანი“ (წყალტუბო), „სქური“ (წალენჯიხა), „სულორი“ (ვანი), „ამირანი“ (ოჩამჩირე), „დინამო“ (ზუგდიდი), „ივერია“ (ხაშური), „მადნეული“ (ბოლნისი), „ქართლი“ (გორის რ-ნი), „სამეგრელო“ (ჩხოროწყუ), ფიზკულტურის ინსტიტუტი (თბილისი), „მეტალურგი“ (ზესტაფონი), „სპარტაკი“ (ცხინვალი), „საპოვნელა“ (თერჯოლა), „არმაზი“ (მცხეთა), „დინამო“ (გაგრა), „ეგრისი“ (ცხაკაია), „დურუჯი“ (ყვარელი), „სალხინო“ (გეგეჭკორი), „ბახტრიონი“ (ახმეტა), „მაღაროელი“ (ქიათურა).

მეორე და მესამე ჯგუფების, აგრეთვე, ზონალური შეჯიბრებები დაიწყება ოდნავ მოგვიანებით.

საქართველოს პირველობის ყველა ჯგუფში, აგრეთვე, ზონალურ გათამაშებებში, თუ პირველი ადგილისთვის მებრძოლ ორ-გუნდს ქულათა თანაბარი რაოდენობა აღმოაჩნდა, გამარჯვებულის გამოსავლენად მათ შორის ნეიტრალურ მინდორზე ჩატარდება ერთი დამატებითი, გადამწყვეტი თამაში. თუკი ქულათა ერთნაირი რაოდენობა ექნა სამ ან მეტ გუნდს, მათ შორის თბილისში გაიმართება ერთწრიანი დამატებითი ტურნირი.

მომდევნო ადგილების გამოსავლენად, ქულათა თანაბრობის შემთხვევაში, უპირატესობა მიენიჭება გუნდს, რომელსაც მოგებათა მეტი რაოდენობა ექნება; შემდეგ — უშუალოდ ერთმანეთთან ნათამაშევ შეხვედრათა უკეთეს შედეგს; შემდეგ — დისციპლინარული დარღვევების ნაკლებ რაოდენობას; და ბოლოს — გატანილი და მიღებული ბურთების უკეთეს სხვაობას. შესაძლოა ყველა ეს მაჩვენებელი მეტოქეებს ზუსტად ერთნაირი ექნათ, მაშინ ადგილების განსაზღვრა მოხდება წილისყრით.

საქართველოს 1988 წლის ჩემპიონი მომდევნო წელს დაიკავებს საკავშირო პირველობის II ლიგაში რესპუბლიკის გუნდებიდან ყველაზე უარეს ადგილზე გასული კოლექტივის ადგილს.

პირველ ჯგუფში ბოლო 4 ადგილზე გასული გუნდები 1989 წელს მეორე ჯგუფში გადაინაცვლებენ, მეორე ჯგუფის ზონებში ბოლო ორ ადგილზე გასული გუნდები კი მესამე ჯგუფში ითამაშებენ. რაც შეეხება მესამე ჯგუფის ზონებს, აქ ბოლო ადგილებზე გასული გუნდები 1989 წლისთვის უბრუნდებიან ავტონომიური რესპუბლიკების, ოლქის, ქალაქებისა და რაიონების ჩემპიონატებს.

გუნდები, რომლებიც მეორე ჯგუფის ზონებში პირველ ადგილებს დაიკავებენ, 1989 წელს პირველ ჯგუფში გადავლენ, მესამე ჯგუფის ზონებში გამარჯვებული გუნდები 1989 წელს გადაინაცვლებენ მეორე ჯგუფში, ხოლო ზონალურ პირველობებში პირველ ადგილებზე გასული გუნდები გაისად მეხამე ჯგუფში ითამაშებენ.

კალენდარული მატჩების დაწყების დროს განსაზღვრავენ ადგილობრივი სპორტკომიტეტები, ამასთან, თამაშის დაწყება შეიძლება მხოლოდ 14 საათის შემდეგ.

წლევანდელ შეჯიბრებაში მკაცრად განსაზღვრულია თუ ვისა აქვს უფლება ითამაშოს ამა თუ იმ გუნდში. იმ შემთხვევაში, თუ რომელიმე გუნდიდან რესპუბლიკურ ნაკრებში გაწვეულია არაუმეტეს 3 ფეხბურთელისა, იგი შეჯიბრებას განაგრძობს ამ მოთამაშეთა გარეშე.

საქართველოს პირველობის კალენდარულ მატჩებში მონაწილე გუნდები ვალდებული არიან მინდორზე იყოლიონ 1970 და მომდევნო წლებში დაბადებული სულ ცოტა ორი ფეხბურთელი. თამაშებში ნებადართულია 5 მოთამაშის შეცვლა.

ჩვენს საფეხბურთო ცხოვრებაში მკაცრად უნდა დამყარდეს დისციპლინა, სრული წესრიგი, შესაბამისად ამისა სასჯელები განსაზღვრულია მათთვის, ვისაც არად მიაჩნია საყოველთაოდ დაწესებული ნორმები, ვინც უდიერად არღვევს საბჭოთა სპორტსმენის ეთიკურ ნორმებს.

თუ სტადიონზე, სადაც შეჯიბრება მიმდინარეობს, დაცული არ იქნა წესრიგი და რაიმე მიზეზით თამაში ჩაიშალა, მასპინძელ გუნდს ჩაეთვლება წაგება. ასეთი შემთხვევები უნდა იქცეს ადგილობრივი ხელმძღვანელი და სამართალდამცველი ორგანოების, რესპუბლიკური სპორტსახკომის ფეხბურთის სამმართველოსა და საქართველოს სსრ ფეხბურთის ფედერაციის მკაცრი მსჯელობის საგნად. თუ რომელიმე გუნდი არ გამოცხადდება კალენდარულ შეხვედრაზე, გამოუცხადებლობის მიზეზს განიხილავს სპორტულ-ტექნიკური კომისია, ხოლო თუ ამგვარი ფაქტი ხელმეორედ განმეორდა, გუნდი მოიხსნება გათამაშებიდან და მომდევნო სეზონში აეკრძალება იმავე ჯგუფში მონაწილეობის უფლება.

ყველა საფეხბურთო მატჩის დაწყების წინ გუნდები ვალდებული არიან მინდვრის ცენტრიდან მიესალმონ მაყურებლებს, ერთმანეთს და მსაჯებს. თამაშის დამთავრების შემდეგ მეტოქეები მთლიანი შემადგენლობით კვლავ უნდა შეგროვდნენ მინდვრის ცენტრში, გამოეთხოვონ ერთმანეთს, მსაჯებსა და მაყურებლებს სათანადო რიტუალის დაცვით. თუ რომელიმე გუნდი არ დაიცავს ამ წესს, მისი საქციელი დისციპლი-

ბაზები— სრულ მზადყოფნაში

საქართველოს საფეხბურთო ჩემპიონატის წინ საგანგებოდ შექმნილმა კომისიებმა დაათვალიერეს შეჯიბრებაში მონაწილე გუნდების ბაზები და სტადიონები. იქ, სადაც წინასწარ სამუშაოებს დროულად არ განახორციელებენ, სადაც რიგიანად არ მოემზადებიან და წესრიგში არ მოიყვანენ სათამაშო მინდვრებს, სპორტსმენთა გასახდელებს, საექიმო პუნქტებს, მსაჯთა ოთახს, სადაც, ხარისხიანად არ შეაკეთებენ ტრიბუნებს მაყურებლებისთვის, დებულების შესაბამისად, თამაშები არ ჩატარდება.

და, უნდა ითქვას, რესპუბლიკის ქალაქებში და რაიონულ ცენტრებში ეს სამუშაო დროზე და ხარისხიანად შესრულდა, განსაკუთრებით კარგად მოემზადნენ საფეხბურთო სეზონისთვის ტყიბულის, ზუგდიდის, ხობის სტადიონები, კარგ მდგომარეობაშია წალენჯიხის, ოჩამჩირის, ბოლნისის, გორის რაიონის, ცხაკაიას, ჩხოროწყუს, ზესტაფონის, თერჯოლის, მცხეთის, გაგრის, გეგეჭკორის, ქიათურის, წყალტუბოს, ვანის, ახმეტის ბაზები.

მაგრამ ხარვეზებიც არის. ხაშურის სტადიონზე კაპიტალური შეკეთებლობაა, ამიტომაც ადგილობრივ გუნდს „ივერიას“ სურამის სტადიონზე უწევს მეტოქეთა მიღება. დიდთოვლობისა და უამინდობის გამო ეს სტადიონი სერიოზულად დაზიანდა, მეწყერმა მნიშვნელოვნად დააზარალა ეს სპორტული ბაზა და ახლა ხელახალი სამუშაოების ჩატარებაა საჭირო მის წესრიგში მოსაყვანად.

ყვარლის სტადიონზე უნდა მოეწყოს დროებითი „სველი წერტილები“ როგორც მაყურებლების, ისე ფეხბურთელებისა და მსაჯებისთვის. ასეთივე სამუშაოებია ჩასატარებელი ახმეტის სტადიონზე. ორივე ეს ბაზა ხელახლა შემოწმდება 23 მარტს.

ცხინვალის სტადიონი კომისიის მიერ ჯერჯერობით მიღებული არაა სათამაშო მინდვრის უვარგისობის გამო, რემონტი მიმდინარეობს სპორტსმენთა გასახდელებში და მსაჯთა ოთახში.

ამასთან დაკავშირებით ცხინვალისა და ხაშურის სპორტკომიტეტების ხელმძღვანელები ორშაბათს უნდა გამოცხადდნენ რესპუბლიკის სპორტსახკომის ფეხბურთის სამმართველოში საკითხის მოსაგვარებლად.

პრობლემა

ჩვენი ფინა

„იზვესტიაში“ ამას წინათ დაიბეჭდა საკმაოდ ვრცელი სტატია „ფეხბურთი, წესრიგი და სავალუტო ჯარიმები“, რომელშიც ლაპარაკია იმის შესახებ, რომ უწესრიგობა ფეხბურთში, იქნება ეს შეჯიბრების ორგანიზაცია, ტრიბუნებზე ჩადენილი უდისციპლინობა თუ მოთამაშეთა უხეშობა, დიდად ვნებს ჩვენს საყვარელ თამაშს. რად ღირს თუნდაც მარტო ის, რომ სსრ კავშირის შარშანდელ ჩემპიონატში უმაღლესი ლიგის ფეხბურთელებმა 286 გაფრთხილება დაიმსახურეს, 11 მოთამაშე კი მინდვრიდან გააძევეს.

ყველაფერი ეს, უმთავრესად, ჩვენი ფეხბურთის მორალურ მხარეს ეხება, მატერიალურად კი არავინ ზარალდება, თუ მხედველობაში არ მივიღებთ გულშემატკივარს, რომელიც ასე ხშირად ხდება მინდორზე მომხდარი უხამსობის მოწმე.

მაგრამ საერთაშორისო ფეხბურთში სულ სხვა კანონები სუფევს, დისციპლინის დარღვევას, უხეშობას აქ მარტო მინდვრიდან გაძევებით და დისკვალიფიკაციით არ სჯერდებიან, კლუბებს და ფედერაციებს, რომელთა ფეხბურთელები უტაქტობით და აღვირახსნილობით გამოირჩევიან, ნაღდი ფულით, ვალუტით აჯარიმებენ.

ჩვენ ყველამ მტკივნეულად განვიცადეთ, რომ დაჯარიმებულთა შორის აღმოჩნდა თბილისის „დინამო“, ისიც კარგად ვიცით რა ფასად დაუჯდა თბილისის „დინამოს“ ზოგიერთი ფეხბურთელის უწესრიგო საქციელი, შარშან, უეფა-ს თასის გათამაშების მერვედფინალურ მატჩში გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ქალაქ ბრემენის „ვერდერთან“. მათ მიერ მიღებული ხუთი ყვითელი ბარათის გამო კლუბს ჯარიმის სახით 2500 შვეიცარიული ფრანკის გადახდა მოუხდა. ჩვენს კლუბს სხვა დარღვევის გამოც კვლავ ვალუტით, შვეიცარიული ფრანკებით მოუხდა ჯარიმის გადახდა. 1987 წლის 28 ოქტომბერს გორის სტადიონზე შედგა ჰაბუკ ფეხბურთელთა ევროპის ჩემპიონატის შესარჩევი მატჩი, უეფა-ინსპექტორმა შეჯიბრების ორგანიზატორებს ოფიციალური პატაკით აცნობა, რომ სტადიონს მოუწესრიგებელი ჰქონდა სპორტსმენთა გასახდელები და მსაჯთა ოთახი, რისთვისაც სავალუტო ჯარიმამ 1000 შვეიცარიული ფრანკი შეადგინა.

შარშანვე ბერლინში შედგა ევროპის ჩემპიონატის შესარჩევი მატჩი გდრ-ისა და სსრ კავშირის ნაკრებ გუნდებს შორის. ზოგიერთი ჩვენი ფეხბურთელი კორექტულად ვერ მოიქცა და ქვეყნის ფეხბურთის ფედერაციაში კვლავ მოვიდა შეტყობინება 3000 შვეიცარიული ფრანკით დაჯარიმების თაობაზე.

ერთი სიტყვით, საერთაშორისო ფეხბურთში ყოველ ინციდენტს, საყოველთაოდ დაკანონებული ნორმებიდან გადახვევას თავისი გარკვეული საჯარიმო ტარიფი აქვს, დააშავებ — მინდვრიდანაც გაგაძევებენ, დისკვალიფიკაციასაც გამო-

20 მარტი საბინაო-კომუნალური და მოსახლეობის საყოფაცხოვრებო მომსახურების მუშაკთა დღეა

კარგად დაიწყეს

კომუნალური მეურნეობის სამინისტროსა და თბილისის საბინაო მეურნეობის სამმართველოს განცხადებამ კვირას, გამარჯვების პარკში უამრავ ხალხს მოეყარა თავი. განცხადება მსურველებს კუს ტბისკენ სალაშქროდ და ტბის შემოგარენში სპორტულ შეჯიბრებებში მონაწილეობისთვის იწვევდა.

[illegible] კვირის დილიდან [illegible] ოთხ [illegible] 70-ე საბინაო სა[illegible] 10 [illegible] ბრიგადა [illegible] 850-ოდე მუშა-[illegible] ბრიგადა [illegible] ბრიგადა [illegible] ბრიგადა [

...ბურთში

...ონულ დარღვევად შე-
...ად უნდა გაუმჯობესდეს
...ფებურთთა შეჯიბრებების
...ადგილობრივი სპორტკო-
...ვალდებული არიან ბრძა-
...ამტკიცონ ადგილობრივი
...რომლებიც მატჩზე დანი-
...ჯების ჩამოუსვლელობის
...ში ჩაატარებენ კალენდა-
...ტჩებს. ადგილობრივ მსა-
...ლებლად თან უნდა ჰქო-
...ორტკომიტეტის ბრძანება.
...ამშვნის თაობაზე, აგრეთ-
...ადობის დამადასტურებე-
...ბი.
...არულ მატჩებზე დანიშ-
...ული თამაშის ადგილზე
...მოცადდნენ არაუგვიანეს
...ისა და გულდასმით შეა-
...შეჯიბრების ჩატარების ად-
...ამაშის დამთავრების შემ-
...ი ვალდებულია ოქმში
...დამნაშავე მოთამაშეთა
...ება ან მინდვრიდან გა-
...ანამაულის ზუსტი განსა-
...და ამის შესახებ მოხსე-
...ბარათი გაუგზავნოს ფეხ-
...სამმართველოს. გარდა ამი-
...ამა თამაშის დამთავრები-
...დეპეშით უნდა აცნობოს
...ის სამმართველოს მატ-
...ეგი და დისციპლინარული
...ები.
...ბლიკურ შეჯიბრებებში გუ-
...ხელმძღვანელები ხშირად
...ამენ პრეტენზიებს მსაჯთა
...ოთ, მაგრამ არსებობს ასე-
...: პროტესტი განსახილვე-
...ი მიიღება თუ იგი შეტა-
11-მეტრიანი დარტყმის,
...ერ მდგომარეობის", ან
...ურთის განსაზღვრის
...ბ. გუნდის წარმომადგენე-
...მწვრთნელი, რომელსაც პრო-
...შეაქვს, ვალდებულია ეს
...ი თამაშის ოქმში და ამის
...ბ შეატყობინოს მეტოქე გუ-
...წარმომადგენელსაც. წერი-
...ი პროტესტის წარდგენა მო-
...ამების დაწვრილებითი აღ-
...წერით ფეხბურთის სამმართველო-
...ში საჭიროა 24 საათის განმავლო-
...ბაში. ამ დროის გადაცილების შე-
...მთხვევაში საჩივარი განსახილველ-
...ად არ მიიღება.

გუნდს, რომელიც რესპუბლიკის ჩემპიონატის პირველ ჯგუფში მოიპოვებს პირველ ადგილს, ენიჭება საქართველოს სსრ 1988 წლის ჩემპიონის წოდება, იგი დაჯილდოვდება საქართველოს სპორტსახკომის გარდამავალი ოსასთ და პირველი ხარისხის დიპლომით. მეორე და მესამე ადგილებზე გასული გუნდები დაჯილდოვდებიან შესაბამისი ხარისხის დიპლომებით. დაჯილდოვდებიან, აგრეთვე, გუნდების მწვრთნელები და მოთამაშეები.

დაბოლოს, საჭიროდ მიგვაჩნია საგანგებოდ მივმართოთ მთელ ჩვენს საფეხბურთო საზოგადოებრიობას, მაყურებლებს, მწვრთნელებს, მსაჯებს, ადგილობრივ ფედერაციებს და, საერთოდ, ყველას, ვისაც კი აღელვებს ჩვენი ფეხბურთის მომავალი, ვინც დაინტერესებულია საქართველოს საფეხბურთო ჩემპიონატით. ისინი იმითაც აუცილებლად უნდა იყვნენ დაინტერესებული, რომ ჩვენი ფეხბურთი საჭიროებს სასელექციო მუშაობის მკვეთრ გაუმჯობესებას, ყველას აქვს შესაძლებლობა თვალი მიადევნოს ნორჩებს, ახალგაზრდა ფეხბურთელებს და რეკომენდაცია გაუწიოს მათგან ყველაზე პერსპექტიულთ. რესპუბლიკის უმაღლესი, პირველი და მეორე ლიგების ოსტატთა გუნდები სისტემატურ შევსებას საჭიროებენ, საქართველოს ჩემპიონატი კი ერთ-ერთ ძირითად სარეზერვო ბაზად უნდა იქცეს ახალგაზრდა ტალანტების გამოსავლენად. ვფიქრობთ, სასელექციო მუშაობის გაუმჯობესებისა და ახალგაზრდა ტალანტების ძიების მეტად დიდმნიშვნელოვან საქმეში თითოეულ ჩვენგანს შეუძლია თავისი ღირსეული წვლილი შეიტანოს.

...ალდება

...ენ და მოზრდილ თანხასაც
...ასდევრებენ.
...ენ ფეხბურთში, ჯერჯერობით,
...ა აცარი სანქციები არაა. სა-
...ო ფედერაციამ საშერმისოდ
...ა რაღაც გარკვეულ ზო-
...ბ მმართოს, მაგრამ უდისციპ-
...ობს საწინააღმდეგოდ ბრძო-
...ბ გამკაცრება რომ საჭიროა, ეს
...არ იწვევს.
...ართველოს საფეხბურთო ჩე-
...ტისა და თასის გათამაშე-
...რა თქმა უნდა, ჯერ კიდევ
...ად ხდება დარღვევები, შარ-
...ლ სეზონში ჩვენ აღვნიშნავდით,
...ეზეშობამ და უწესრიგობამ
...ელოვნად იკლო, მაგრამ ეს
...ბ არ ნიშნავს, რომ რესპუბ-
...ბ საფეხბურთო ცხოვრებაში
...ყერი წესრიგშია. უდისციპ-
...ას ვებრძვით ყველანი, სა-
...ო წესრიგი კი ჯერ მაინც ვერ
...ამყარეთ. უხეშობა, მსაჯთან კა-
...ბურთის დემონსტრაციული
...ება, ერთმანეთთან კინკლა-
...ბელაციები მაყურებლისადმი
...და ასეთ მსგავსი ამბები ჯერ კიდევ ვერ ამოიძირკვა.

ამიტომაც შემოგვაქვს ასეთი წინადადება: დავაჯარიმოთ ის ფეხბურთელი, რომელიც არ იცავს დადგენილ ნორმებს, დავაჯარიმოთ გუნდი, რომელიც არ ზრუნავს კოლექტივში წესრიგის დამყარებაზე. ჩვენი აზრით, ეს იქნება კიდევ ერთი ეფექტური საშუალება წესრიგის დასამყარებლად. თუ როგორ, რა ფორმით ჩამოყალიბდება ეს საჯარიმო „პრეისკურანტი", ეს კომპეტენტურმა ორგანოებმა უნდა გადწყვიტონ. გარდა ამისა, თუ რომელიმე გუნდს წესრიგში არა აქვს გასახდელები ან სამსაჯო ოთახი, კეთილი ინებოს და მანაც ჯარიმა გადიხადოს შესაბამისად ამისა.

ვფიქრობთ, ასეთი ზომები მკაცრი, მაგრამ სამართლიანი, დადებითად იმოქმედებს საფეხბურთო მინდვრებზე დისციპლინის განსამტკიცებლად.

თვისობრივი გარდატეხა

ვიხთანაც ამ თემაზე გვისაუბრია, ყველა აღიარებს, რომ ბოლოს და ბოლოს კალათბურთელ ვაჟთა რესპუბლიკური ჩემპიონატი სოლიდურ შეჯიბრებად იქცა. უფრო სწორედ მან მიიღო ის, რისი ღირსიც, კარგა ხანია, იყო. შარშანდელი და წლევანდელი ტურნირების ფონზე ნათლად გამოიკვეთა ტურნირის ჩატარების ადრინდელი სისტემის უაზრობა და უსუსურობა. სწორედ ამის შესახებ გვქონდა ახლახან საუბარი საქართველოს დამსახურებულ მწვრთნელთან თამაზ ოქრუაშვილთან.

⊙ კონკრეტულად რაში ხედავთ ახალი სისტემის უპირატესობას?

— ჯერ შევთანხმდეთ იმაში, რომ ყოველი შეჯიბრება, ყოველი ტურნირი რაღაც გარკვეულ ამოცანას უნდა ისახავდეს მიზნად, რესპუბლიკური ჩემპიონატი კი მითუმეტეს. მან წარმოდგენა მაინც უნდა მოგვცეს კალათბურთის საერთო მდგომარეობაზე, იმ გზებსა და ტენდენციაზე, რომლითაც იგი ვითარდება. რესპუბლიკური ჩემპიონატების ადრინდელი სისტემა ამის საშუალებას, ცხადია, არ იძლეოდა, ვინაიდან გუნდები წელიწადში ერთხელ, ხუთი-ექვსი დღით იკრიბებოდნენ, ატარებდნენ რამდენიმე შეხვედრას და... მომავალ წლამდე თავისუფალი იყვნენ. ამის გამო რაიონებს არ ჰყავდათ სტაციონარული გუნდები და კალათბურთელებიც გაქცევაზე იყვნენ.

⊙ ესე იგი ახალ სისტემას თვისობრივი გარდატეხა შეუტანია ჩვენს კალათბურთში.

— გარდატეხა და... ცოტა მეტიც. რაიონებში რომ გუნდები შეიქმნა, ეს საქმის ერთი მხარეა მხოლოდ. არანაკლებ მნიშვნელოვანია ისიც, რომ რესპუბლიკური ჩემპიონატის მატჩები ნამდვილ საკალათბურთო დღესასწაულად გადაიქცა, რომელსაც მაყურებლები კვირიდან კვირამდე მოუთმენლად ელოდებიან. მე, მაგალითად, ვიცი, რომ ქუთაისში კარგა ხანია ემზადებიან თბილისის გუნდების მისალებად, ელოდებიან მათთან თამაშს და ალბათ გულის სიღრმეში გამარჯვებაზეც ოცნებობენ.

⊙ წლეულს კიდევ ერთი სიახლეა: მოზრდილთა გუნდების პარალელურად ჩემპიონატში ჭაბუკთა გუნდებიც ასპარეზობენ და ისინიც მომოსვლითი სისტემით. ამაზე რაღას გვეტყვით?

— ყურადღება მიაქციეთ ერთ გარემოებას. მოზრდილთა გუნდებს რაიონებში მაინც და მაინც დიდი პერსპექტივები არა აქვთ. მაგრამ მათთან ერთად შეჯიბრებაში ჭაბუკთა მონაწილეობამ მრავალფეროვანი გახადა საკალათბურთო ცხოვრება. გაჩნდა სტიმული და იმის იმედი, რომ ახალგაზრდობა რაიონებშიც გაიზრდება. ეს, სხვათა შორის, რეგიონებში მომუშავე მწვრთნელებსაც ხალისს ჰმატებს, რაც არანაკლები მნიშვნელობის საქმედ მიმაჩნია.

⊙ სიახლე ალბათ კალათბურთის საერთო პოპულარობასაც ხელს უწყობს.

— რა თქმა უნდა, განსაკუთრებით მას შემდეგ, რაც რესპუბლიკური ჩემპიონატი პრესის, რადიოსა და ტელევიზიის ყურადღების ცენტრში მოექცა.

⊙ მაგრამ ჯერჯერობით გუნდების დონე არ არის თანაბარი.

— რა თქმა უნდა. ქუთაისსა და სოხუმში, მაგალითად, სხვა დონეა, ბათუმსა და თელავს კი, სხვადასხვა მიზეზების გამო, დახმარება დასჭირდებათ, თუმცა... პირველმა მატჩებმა ოპტიმიზმის გარკვეული საბაბი მოგვცა: ბათუმელმა ჭაბუკებმა ჩემპიონატის სასტარტო შეხვედრაში ორჯერ დაამარცხეს ფიზკულტურის ინსტიტუტის გუნდი, თელაველებმა კი თბილისის „სინათლის" კოლექტივი. აღსანიშნავია ისიც, რომ ბათუმის ბავშვთა გუნდში თამაშობენ ამ ქალაქში აღზრდილი ნორჩები, რომლებიც ამჟამად თბილისის 58-ე სპეციალიზებულ საკალათბურთო სკოლაში სწავლობენ. მათ შორის არიან პერსპექტიული სპორტსმენები, მაგალითად — ქორქია, კობახიძე... იგივე შეიძლება ითქვას გორის ბავშვთა გუნდზე, რომელიც, ჩემი აზრით, სამომავლო საქმეს შეეჭიდა.

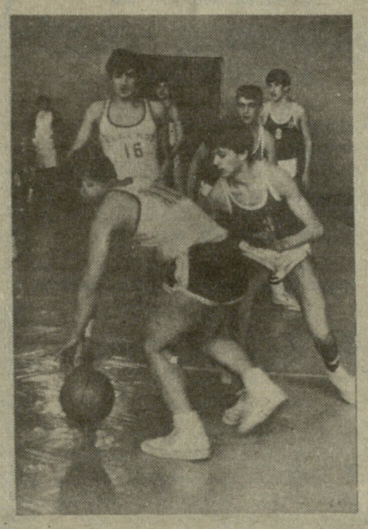

⊙ საინტერესოა ასეთი პრინციპით სხვაგან თუ ტარდება რესპუბლიკური ჩემპიონატები?

— რამდენადაც მე ვიცი, ჩვენი პირველობა ამ მხრივ მთელს კავშირში უპრეცედენტოა.

⊙ ე. ი. ყოველნაირად უნდა ვეცადოთ, რომ ეს სიახლე შევინარჩუნოთ და შესაძლებლობის ფარგლებში უფრო სრულვყოთ, დავხვეწოთ.

— ორი აზრი ამ საკითხზე არც უნდა იყოს. ჩვენ, ჯერ ერთი, ოთხიხუთი თვის განმავლობაში, თუ შეიძლება ასე ითქვას, ხელის გულზე გვაქვს ქართული კალათბურთი და საშუალება გვეძლევა დინამიკაში დავაკვირდეთ რა ხდება დღესდღეობით, რა გაკეთდა და მომავალში რაა გასაკეთებელი. გარდა ამისა უკვე მივაღწიეთ იმას, რომ კალათბურთის თამაში მოზრდილებისთვის და ნორჩებისთვის ზეიმად იქცა. ესე იგი, კალათბურთი ყველას შევაყვარეთ. ახლა ამ მონაპოვარს მოვლა და გაფრთხილება უნდა. ეს უკვე ჩვენი ვალია.

⊙ მაგრამ ყოველ სიახლეს, როგორც წესი, თან ახლავს გაუთვალისწინებელი უზუსტობები. რას უნდა მივაქციოთ საგანგებო ყურადღება, რა შეიძლება ვუსურვოთ ამ ჩემპიონატს?

— პირველ ყოვლისა, უნდა ვეცადოთ ავამაღლოთ შეჯიბრების ჩატარების კულტურა. ეს უმთავრესად, რეგიონებს ეხება, თუმცა გამონაკლისი არც თბილისი გახლავთ.

⊙ შეჯიბრების კულტურაში რას გულისხმობთ?

— მაყურებლების ქცევას, სპორტსმენთა დამოკიდებულებას მსაჯებისადმი, სტუმრად ჩამოსული გუნდებისადმი, მათ ნორმალურ მიღებას, დაბინავებას, ქალაქიდან გასტუმრებას, შეჯიბრების ადგილის მოწყობას, ერთი სიტყვით ყველაფერს, რასაც თანამედროვე სპორტის ენაზე ნორმალური პირობები ჰქვია. ცუდი არ იქნება თუ სხვადასხვა სახის კონკურსებსაც მოვაწყობთ, ისე როგორც ეს საკავშირო ჩემპიონატების დღეებში ხდება. გარკვეული ყურადღება მაყურებლების კეთილმომსახურებასაც უნდა მივაქციოთ. მაყურებლებს ზოგჯერ დარბაზში მთელი დღის მანძილზე უხდებათ ყოფნა. რატომ არ უნდა მოეწყოს მათთვის ბუფეტი? ერთი სიტყვით, შეჯიბრების კულტურა საკითხთა მთელ კომპლექსს მოიცავს, რომლის მოგვარებაც არ უნდა იყოს ძნელი.

⊙ ერთი განყენებული შეკითხვა. რას ფიქრობთ ჩვენი კალათბურთის რეზერვზე, ან უფრო ზუსტად, თქვენი აზრით, როგორი ცვლა მოდის?

— დუბლიორთა საკავშირო ჩემპიონატში, რომელიც ოსტატთა ტურნირის პარალელურად ტარდება, მოსკოვის არმიელებმა (თამაშობდნენ ძირითადად 1968 წელს დაბადებულნი) დამაჯერებელი გამარჯვება მოიპოვეს. როცა გუნდის მწვრთნელს ეგგენი კოვალენკოს ვკითხე რა გეგმები აქვს თქვენს კოლექტივს-მეთქი, მიპასუხა — ეს გუნდი წლეულს პირველ ლიგაში მოხვედრისთვის იბრძოლებს. თან ისიც დაურთო, რომ შემადგენლობას რამდენიმე ვეტერანი თუ არ დაემატა, მიზნის განხორციელება ძნელი იქნებაო. თბილისის „დინამოს" დუბლების ასაკი 16-18 წლების ფარგლებში მერყეობს. ჩვენი რეზერვიც სწორედ ეს გახლავთ. მაგრამ ამ რეზერვს დიდ კალათბურთში მოსვლამდე სულ ცოტა ორი წელი მაინც სჭირდება. სწორედ ამის გამო ლაპარაკი რეზერვზე ჯერ ნაადრევად მეჩვენება, ყოველ შემთხვევაში „დინამოს" ცხოვრებაში ეს რეზერვი ჯერჯერობით თავის წვლილს ვერ შეიტანს. ერთი რამ ყველას უნდა გვახსოვდეს: საქმის გაფუჭება გაცილებით ადვილია, ვიდრე მისი გამოსწორება, რომელსაც ერთიორად მეტი დრო სჭირდება. მაგრამ ყოველ შაბათს და კვირას საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში, რესპუბლიკის ჩემპიონატის პროგრამით სამასამდე კალათბურთელი რომ გამოდის მოედანზე სათამაშოდ, თავისთავად უკვე დიდ საქმედ მიმაჩნია. დარწმუნებული ვარ, რომ ქართული კალათბურთის აღზევება სწორედ ამ გზით დაიწყება.

ესაუბრა
ნოდარ გუგუშვილი.

გამარჯვება „ფილისთან"

ბრძოლება რეგბისტთა საკავშირო თასის გათამაშების პირველი ეტაპის შეხვედრები. ვაზში, „სალხინოს" სტადიონზე, გაიმართა ქუთაისის ჯგუფის ცენტრალური შეხვედრა „მშენებელსა" და მოსკოვის „ფილის" შორის.

მატჩი საკმაოდ მაღალი ტემპით დაიწყო. მეტოქეები ფრთხილად მოქმედებდნენ ყველა ხაზში და პირველი 15 წუთის განმავლობაში ვერც ერთმა მხარემ გადამწყვეტ უპირატესობა ვერ მიაღწია. სწორედ ამ დროს მოქმედებენ ქუთაისელი მოჭიანალები, და როგორც [illegible] ...ეს ...ეს ...ეს

დაკარგული ქულა

(დასასრული)

საჯარიმო მოედანზე მ. ჯიშკარიანმა მოატყუა ორი მცველი, მაგრამ იგი წააქციეს, მსაჯის სასტვენი კი დუმდა, ჯიშრაკიანი წამოდგა, გაგრძელა შეტევა და კვლავ მოცელეს. აქ კი მსაჯმა 11-მეტრიანი დანიშნა, რომელიც რევიშვილმა ზუსტად გამოიყენა — 2:1. ასე დამთავრდა ეს მატჩი თბილისელთა სასარგებლოდ.

„დინამოს“ ხელმძღვანელობამ გადაწყვიტა, რომ დროა ძირითად შემადგენლობაში ჩართოს შენგელია, ამიტომ იგი დუბლიორთა მატჩში ათამაშა. შენგელიამ კარგად ითამაშა, ბურთი თითქოს თავისით „პოულობდა“ ამ ფეხბურთელს, მაგრამ ერთ-ერთ ეპიზოდში შენგელია დაშავდა — ბარძაყის კუნთი გაუწყდა. ეს მოხდა 23-ე წუთზე. ექიმები ვარაუდობენ, რომ მას სამკურნალოდ სულ მცირე, ორი კვირა მაინც დასჭირდება. საერთოდ, დუბლშემადგენლობამ ჩინებულად ჩაატარა ეს შეხვედრა, განსაკუთრებით გამოირჩეოდნენ მ. ჯიშკარიანი და ზ. რევიშვილი. ეს მატჩი ჩატარდა „სმენის“ დახურულ დარბაზში, რომლის მოედანი ბევრგან დაზიანებულია და სახიფათოც. საბოლოოდ, არც სპორტულ-საკონცერტო დარბაზის მოედანი აკმაყოფილებს მოთხოვნებს.

ჩვენმა დუბლიორებმა ასეთი შემადგენლობით ითამაშეს: მიქაძე, დემეტრაშვილი, თარბა, ცხადაძე, არზიანი, რევიშვილი, ფირცხალავა, ჩხაიძე, შენგელია (მინაშვილი), მ. ჯიშკარიანი, აჯოევი.

თ. ბაჩეჩილაძე,
ჩვენი სპეც. კორ.

ლენინგრადი.

გუშინ...

ლენინგრადის სპორტულ-საკონცერტო დარბაზში გაიმართა ადგილობრივი „ზენიტისა“ და თბილისის „დინამოს“ ძირითად შემადგენლობათა მატჩი, რომელიც მეტად დაძაბულად წარიმართა. შეხვედრის მეორე ტაიმის უშაგულში, როდესაც ანგარიში იყო 3:1 „ზენიტის“ სასარგებლოდ, თბილისელებმა შეძლეს ინიციატივის ხელში ჩაგდება და ანგარიშის გათანაბრება, მაგრამ, სამწუხაროდ, არასპორტული საქციელისთვის მოედნიდან გააძევეს ო. კორდალიძე და „დინამომ“ ათი მოთამაშით გაგრძელა თამაში. საბოლოოდ კი მატჩი დამთავრდა ანგარიშით 5:4 ლენინგრადელთა სასარგებლოდ.

სხვა შეხვედრათა შედეგები:

„მეტალისტი“ — „სპარტაკი“ 2:0

„დინამო“ კ. — „ჩერნომორეცი“ 1:0

„ტორპედო“ — „შახტიორი“ 2:0

„ქაირათი“ — „დნეპრი“ 0:2

„ქალჩირისი“ — „დინამო“ მ. 2:1

3:3 ანუ როგორ შეაშინეს მეკარეებმა თავდამსხმელები

(დასასრული)

ერთი სიტყვით, შაორნოვმა (ისე, როგორც გიორგაძემ მოსკოველები) ჩვენი ბიჭები კარგა გვარიანად შეაშინა. მაგრამ რაკი მათ მეტი ბურთის გატანა ვეღარ მოახერხეს, ახლა ის ვიკითხოთ, შეეძლოთ თუ არა მათ საკუთარი კარის მეტი უსაფრთხოება.

ამ კითხვამ, ერთი შეხედვით, შეიძლება გაოცება გამოიწვიოს, თბილისელებმა ხომ მეტოქესავით სამად-სამი ბურთი გაუშვეს, მაგრამ შეხვედრის მსვლელობას რომ ვანალიზებთ, სულ სხვა დასკვნამდე მივდივართ. მასპინძლებს საკუთარი კარის უსაფრთხოება... კიდევ შეეძლოთ. მაგალითად, მეორე პერიოდის მიწურულს, როცა მეტოქე გვიტევდა, რუმიანცევი სრულიად უმეთვალყუროდ დატოვეს და მანაც პერიოდის დამთავრებამდე 3 წამით ადრე თავისი შანსი ხელიდან აღარ გაუშვა. იგივე განმეორდა მეოთხე პერიოდში, როცა თბილისელებმა ივანოვის არსებობა კარგა ხანს დაივიწყეს და მანაც ანგარიში გაათანაბრა, რითაც თავისი გუნდი დამარცხებას გადაარჩინა.

თბილისელთაგან ბურთები გაიტანეს კანდელაკმა, ნიკოლაიშვილმა და ბითაძემ, მოსკოველთაგან — ბიჩკოვმა, რუმიანცევმა და ივანოვმა.

გუშინდელი შეხვედრები ასე დამთავრდა: „ლოკომოტივი“ — „უნივერსიტეტი“ 4:10, „მოსკვიჩი“ — „დინამო“ (ლვოვი) 9:10, „დინამო“ (მოსკოვი) — „დინამო“ (თბილისი) 12:6.

ავთანდილ გურასაშვილი.

• • •

ძერჟინსკში მეოთხე დღის შეხვედრები ასე დამთავრდა: ცსკ ვმფ — „დინამო“ (ალმა-ათა) 13:8, ასკ (მინსკი) — კჩფ (სევასტოპოლი) 8:8, „დინამო“ (კიევი) — კკფ (ბაქო) 10:9.

გათამაშების ცხრილი

მდგომარეობა 19 მარტისთვის

	თ.	მ.	ფ.	წ.	ქ.
ცსკა ვმფ	15	12	3	0	27
„დინამო“ (მ.)	15	10	4	1	24
„დინ.“ (ა-ათა)	15	10	0	5	20
„დინამო“ (ლვ.)	15	8	4	3	20
„უნივ.“ (მოსკ.)	15	8	3	4	19
„დინამო“ (თბ.)	15	6	6	3	18
„დინამო“ (კიევი)	15	7	2	6	16
კკფ (ბაქო)	15	3	4	4	10
„მოსკვიჩი“	15	3	3	9	9
კჩფ (სევასტ.)	15	2	3	10	7
„ლოკომ.“ (ხარკ.)	15	2	2	11	6
ასკ (მინსკი)	15	1	2	12	4

შენიშვნა: გუშინდელ შეხვედრათა შედეგები ცხრილში შესული არ არის.

საჭადრაკო კომპოზიცია

შამათი იძულებით!

„...ვიცით, რომ საჭადრაკო კომპოზიციის ერთ-ერთი უანრია ამოცანა თვითშამათზე, რომელიც პოპულარობით ხარგებლობს ჩვენს ქვეყანაში — იგი საბჭოთა კავშირის გუნდურ პირველობაზეც არის წარმოდგენილი. გთხოვთ, მოგვითხროთ ამ ტიპის ამოცანებზე“.

დავით ლორთქიფანიძე,
თბილისი.

თვითშამათი ან როგორც ძველად ფრანგულად იწოდებოდა, კიპერგანი (ითარგმნება — ვინც მარხცდება, ის იგებს) „ზრკპრული“ კომპოზიციის ერთ-ერთი უძველესი სახეობაა, რომლის მაგალითები ძველი მოჭადრაკეების (სალვიო, დელ რიო, ლოლი, პონციანი) თხზულებებშიც არის შესული. ფართოდ გავრცელდა XIX საუკუნეში, როცა მის შედგენას ბევრმა გამოჩენილმა პრობლემისტმა მოკიდა ხელი. თვითშამათს უჩვეულო, ერთი შეხედვით, უცნაური დავალება აქვს: თეთრები იწყებენ და განსაზღვრული რაოდენობის სვლებში საკუთარი მეფის დაშამათებას აიძულებენ შავებს, ე. ი. როგორც სახელწოდებიდანაც ჩანს, თვით იღებენ შამათს. ცხადია, ეს რომ მოხდეს, შავები გამოუვალ მდგომარეობაში (ცუგცვანგი, შამათის მუქარა) უნდა აღმოჩნდნენ და საკუთარი თავი თეთრი მეფის დატყვევებით უნდა გადაარჩინონ.

თვითშამათი მსოფლიოში ადიარებული საკომპოზიციო ჟანრია. საბჭოთა კავშირში მისი საყოველთაო გავრცელება შედარებით გვიან, 60-იან წლებში დაიწყო, თუმცა ადრე იგი ცნობილი იყო რუსეთში და შესანიშნავი ნაწარმოებები აქვს შექმნილი ლ. კუბელს. საქართველოშიც არიან თვითშამათის შედგენის მოყვარულები. მათგან ი. კრიხელი, რ. თავარიანი და შ. სუხიტაშვილი მაღალი კლასის ამოცანებს ქმნიან და მათ ბევრჯერ მოუპოვებიათ ამ ჟანრში წარმატება.

გთავაზობთ გორელი პედაგოგის ექვსსვლიან ამოცანას, რომელიც ავტორმა სპეციალურად „ლელოსთვის“ შეადგინა. აქვე დავძენთ, რომ შერგილ სუხიტაშვილი ჩვენი რესპუბლიკის ერთ-ერთი წამყვანი და ფართო შემოქმედებითი დიაპაზონის მქონე პრობლემისტია. მისი თითქმის ნებისმიერი ჟანრის ამოცანები დიდი ხანია ისტამბება საკავშირო და საზღვარგარეთის საჭადრაკო პრესაში, მოპოვებული აქვს თვალსაჩინო საკონკურსო გამარჯვებები. იგი, მეტად თვითმყოფადი ხელწერის მქონე ხელოვანი, მრავალი წლის მანძილზე საქართველოს საჭადრაკო კომპოზიტორთა ნაკრები გუნდის აქტიური წევრი და საიმედო ძალაა.

შ. სუხიტაშვილი.
(იბეჭდება პირველად)

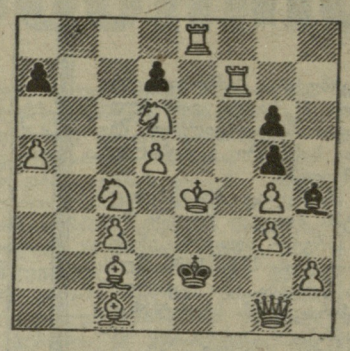

თვითშამათი 6 სვლაში

თეთრების პირველი სვლა 1. მფe5! ქმნის მუქარას: 2. მფf6+ მფf3 3. ლf1+ მფ:g4 (ნათლად ჩანს, რომ შავებს სხვა გზა არა აქვთ და თეთრების კარნახით თამაშობენ). 4. მe5+ მფh5 5. g4+ მფh6 6. კ:g5+! უკანასკნელი აკორდი, რომელიც გამოუვალ მდგომარეობაში აგდებს შავებს. ახლა ისინი საკუთარი ნების წინააღმდეგ (არა და, თვითონ ექნებათ შამათი!) აშამათებენ მეტოქის მეფეს — 6. ...კ:g5×. უნდა ითქვას, რომ თვითშამათში „მუქარის“ მნიშვნელობა განსხვავდება ჩვეულებრივი-საგან. აქ თეთრები იმუქრებიან... აიძულონ მეტოქე, რომ მათ შამათი გამოაცხადონ. ცხადია, არ ვარგა 1. ...a6, რადგან მაშინ თეთრები ზემოთ მოყვანილ მუქარა-ვარიანტს განახორციელებენ. „ამიტომ შავები ცდილობენ გაექცნენ დიქტატს და თამაშობენ 1. ...კ:g3+, მაგრამ თეთრები მაინც აღწევენ დასახულ მიზანს. 2. მფd4+ კe5 (სხვა გზა არ არის) 3. მფc5 (მეფემ მიაღწია თავის საშამათო უჯრას!) a6. შავებს ეს სვლა რომ არ ჰქონოდათ, მაშინ პატი იქნებოდა. ახლა კი თეთრები გადამწყვეტ „კომბინაციას“ ატარებენ: 4. კd1+ მფd3 5. მb2 + მფ:c3 6. ლd4+! კ:d4×. როგორც დავინახეთ, სწორედ ასეთი მოქმედებები, რაც ორთოდოქსულ საჭადრაკო წესებს ეწინააღმდეგება, ახასიათებს თვითშამათს. ამით იგი მეტად გავს შაშში არსებულ მიმიკობანას თამაშს (**поддавки**).

თვითშამათის ამოცანის შედგენას და ამოხსნას დიდი ფანტაზია და გონებამახვილობა ჭირდება. ამ ჟანრმა თავისი ხანგრძლივი არსებობის მანძილზე კომპოზიცია ბევრი საინტერესო იდეით გაამდიდრა. მაგალითად, შამათების შეცვლის ცნობილი საამოცანო თემა „ფატა-მორგანა“, რომლის ილუზორულ (მოჩვენებით) თამაშში შავებმა მეტოქეს აუცილებლად ქიში უნდა გამოუცხადონ, დასაბამს თვითშამათიდან იღებს. გამოჩენილმა გერმანელმა საჭადრაკო კომპოზიტორმა და პრობლემისტმა, საერთაშორისო კავშირის პირველმა პრეზიდენტმა ედუარდ ბირგფელდმა (1887-1930), რომელიც თვითშამათებზე უბადლო ოსტატი იყო, 1922 წელს გამოსცა დიდი თემატური კრებული „ფატა-მორგანა“, სადაც 950 თვითშამათს ამოცანა-ბალად შეიტანა. ქვემოთ მოყვანილი ამოცანაც ამ კრებულშია დაბეჭდილი.

ვ. ნანეი, 1922

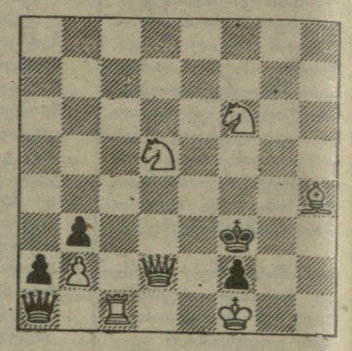

თვითშამათი 2 სვლაში

იმედია, ჩვენი მკითხველები შეძლებენ ამ ამოცანის ამოხსნას. ველით თქვენს პასუხებს, ძვირფასო მეგობრებო!

ამოხსნა

„ლელოს“ 8 მარტის ნომერში დაბეჭდილი ორსვლიანი ამოცანების ამოხსნები: ს. შეტი — 1. ლa6! ო. ობოლაძე — 1. მf6! ვაქვეყნებთ იმათ გვარებს, ვინც პირველმა გამოგზავნა სწორი პასუხი: მ. კურტანიძე (ხარაგაული), მერი ჩაფიჩაძე (თერჯოლა), ზ. ქოქაშვილი (ახალქალაქი, კასპის რ.), ჯ. შავაძე (დერეული, ადიგენის რ.), ქ. გოგიავა (ქუთაისი), გ. ჭკადუა (სოხუმი), ბ. ჯოლოგუა (ზუგდიდი), მზია შავდათუაშვილი (გორი), ზ. ქველიაშვილი (რუსთავი), რ. ჩაგელიძე (გვიმრიანი, ლაგოდეხის რ.), მ. დოლიძე, ლია ურუშაძე (ორივე — მახარაძე), ზ. და ნინო დევნოზაშვილები (განთიადი, დმანისის რ.), ი. მუჟდლიშვილი, ნინო კარგარეთელი, თ. ფრუიძე, ზ. ჩიქვანაია, ლალი ჯამალაშვილი, ც. თაყნიაშვილი, ს. სუბელიანი, ა. ღირსიაშვილი, დ. სალუქვაძე, ვ. შავგულიძე, შორენა ჭაბაშვილი, ნანა გეთიაშვილი, ლ. ხარატი (ყველა — თბილისი).

რედაქტორის მოადგილე
უ. ჭიჭინაძე

ეკრანზე და ეთერში

ცენტრალური ტელევიზია. 20 მარტი. რიტმული ტანვარჯიში — **9.15 (1);** „სპორტლოტოს“ ტირაჟი — **10.20 (1);** სსრ კავშირის ზამთრის ჩემპიონატი ჩოგბურთში — **18.40 (2);** საფეხბურთო მიმოხილვა — **23.40 (1);** სსრ კავშირის თასის ფინალი ბურთიან ჰოკეიში — **0.15 (2).**

21 მარტი. დილის ტანვარჯიში — **9.00 (2);** საფეხბურთო მიმოხილვა — **9.35 (1);** სსრ კავშირის ჩემპიონატი ჰოკეიში: ცსკა — „დინამო“ (მოსკოვი) — **20.15 (2).**

საქართველოს ტელევიზია. 20 მარტი. სსრ კავშირის ჩემპიონატი ფეხბურთში: „ზენიტი“ (ლენინგრადი) — „დინამო“ (თბილისი). 19 მარტის შეხვედრის მეორე ტაიმის ვიდეოჩანაწერი — **22.40;** საფეხბურთო მიმოხილვა — **23.40.**

საქართველოს რადიო. 20 მარტი. რადიოჟურნალი „ფიზკულტურა და სპორტი“ — **14.30.**

შვიდი ფინალისტი

ხეულში მიმდინარე მოკრივეთა საერთაშორისო ტურნირის ფინალში შვიდი საბჭოთა სპორტსმენი მოხვდა. ესენი არიან: ლენინგრადელი ალექსანდრე არტემიევი (54 კგ, ნახევარფინალში დაამარცხა სამხრეთკორეელი ხუნ ენგ-მო), კიროვაკანელი მიხაკ კაზარიანი (57 კგ, აჯობა სამხრეთკორეელი ლი ჩეეხიკას), სვერდლოვსკის ოლქელი კონსტანტინე ცზიუ (60 კგ, მოუგო მარკოელ მარჯოვანე კამალს), ვორონეჟელი ვლადიმერ გერეშენკო (67 კგ, დაამარცხა უნგრელი ლორანტ საბო), გროზნოელები რუსლან ტარამოვი (75 კგ, მოუგო ალეირელ ახრედ დინეს) და უსმან არსალიევი (91 კგ, აჯობა სამხრეთკორეელ ბაიკ ხუნ-მანს), კუსტანაელი ალექსანდრე მირონშნიჩენკო (მძიმე, დაამარცხა ნიგერიელი უბა ოვიგო).

„სპორტპროგნოზი“

მეათე ტირაჟის შედეგები

სპორტული ლატარიების მთავარმა სამმართველომ შეაჯამა „სპორტპროგნოზის“ მეათე ტირაჟის შედეგები, რომელიც 1988 წლის 5-7 მარტს გაიმართა.

ტირაჟში დაშვებულია 5.351.875 ვარიანტი. 13 შედეგის გამოცნობისთვის (868) მოგებამ შეადგინა 92 მანეთი, 12 შედეგის გამოცნობისთვის (16.014) — 10 მანეთი, 11 შედეგის გამოცნობისთვის (118.898) — 4 მანეთი.

მეათე ტირაჟის მოგებები გაიცემა 1988 წლის 1 აპრილიდან 1 მაისამდე.

„სპორტპროგნოზი“, მე-13 ტირაჟის პროგრამა (26-28 მარტი)

სსრ კავშირის ჩემპიონატი შაიბიან ჰოკეიში (გადასასვლელი ტურნირი)

		პროგნოზი		
1. „ტორპედო“ (გორკი) — „ტორპედო“ (იაროსლავლი)	26.III	60	20	20
2. „დინამო“ (მინსკი) — „დინამო“ (ხარკოვი)	26.III	20	30	50
3. სკ „სალავატ იულაევი“ (უფა) — „სიბირი“ (ნოვოსიბირსკი)	26.III	40	10	50
4. „ტორპედო“ (ტოლიატი) — „ტორპედო“ (უსტ-კამენოგორსკი)	26 ,III	70	10	20
5. „იუსტალი“ (იუევსკი) — ურიცკის სახ. სკ (ყაზანი)	26.III	40	40	20
სსრ კავშირის ჩემპიონატი ფეხბურთში (უმაღლესი ლიგა)				
6. „მეტალისტი“ (ხარკოვი) — „ჩერნომორეცი“ (ოდესა)	27.III	60	20	20
7. „დინამო“ (კიევი) — „სპარტაკი“ (მოსკოვი)	27.III	30	50	20
8. „ტორპედო“ (მოსკოვი) — „დნეპრი“ (დნეპროპეტროვსკი)	27.III	50	20	30
9. „ქაირათი“ (ალმა-ათა) — „შახტიორი“ (დონეცკი)	27.III	40	20	40
10. „უალგირისი“ (ვილნიუსი) — „ნეფტჩი“ (ბაქო)	27.III	80	10	10
11. „ზენიტი“ (ლენინგრადი) — „არარატი“ (ერევანი)	27.III	70	10	20
12. „დინამო“ (მინსკი) — „დინამო“ (მოსკოვი)	28.III	50	20	30
13. „ლოკომოტივი“ (მოსკოვი) — „დინამო“ (თბილისი)	28.III	50	30	20

საქართველოს სპორტსახკომი, მძლეოსნობის რესპუბლიკური ფედერაცია, ვეტერანი სპორტსმენები, გაზეთ „ლელოს“ რედაქცია თანაუგრძნობენ სპორტის დამსახურებულ ოსტატ ნადეჟდა დვალიშვილს მეუღლის, საქართველოს მძლეოსანთა ნაკრების ყოფილი წევრის

ანზორ ვარლამის ძე დვალიშვილის

გარდაცვალების გამო.

ჩვენი მისამართი:
წერილებისთვის — 380096
თბილისი, ლენინის ქ. 14.
დეპეშებისთვის — თბილისი, „ლელო“,

რედაქციის ტელეფონები:
წერილების განყოფილება — 93-97-55,
სამდივნო — 93-97-52,
ინფორმაციის განყოფილება — 93-97-53,
„მერანი“ — 93-97-26, „მართვე“ — 93-97-27.

ჩვენი ინდექსი 66435

საქართველოს კპ ცკ-ის გამომცემლობის შრომის წითელი დროშის ორდენოსანი სტამბა. 380096, თბილისი, ლენინის ქ. 14. იბეჭდება ოფსეტური წესით საგაზეთო კორპუსში: ხოშარაულის, 29.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 უე 10704